

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9Sžo/156/2015
Identifikačné číslo spisu:	7013201182
Dátum vydania rozhodnutia:	28.09.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Judita Kokolevská
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:7013201182.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne: L. N., Z., zastúpená: JUDr. Andrejom Adamom, advokátom so sídlom Bracovce 132, proti žalovanému: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny, Špitálska 8, Bratislava, o preskúmanie rozhodnutia žalovaného zo dňa 17. júla 2013 č. UPS/US1/SSVOSSD/BEZ/2013/14333, o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach zo dňa 21. mája 2015 č.k. 6S/223/2013-37, jednomyselne takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Košiciach zo dňa 21. mája 2015 č.k. 6S/223/2013-37, z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

Krajský súd v Košiciach rozsudkom zo dňa 21. mája 2015 č.k. 6S/223/2013-37 zamietol žalobu o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného zo dňa 17. júla 2013 č. UPS/US1/SSVOSSD/BEZ/2013/14333.

Napadnutým správnym rozhodnutím bolo zamietnuté odvolanie žalobkyne a potvrdené rozhodnutie Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Michalovce, odboru sociálnych vecí a rodiny č. MI1/OŠSD/SOC/2013/28566-005 zo dňa 17. mája 2013, ktorým bola maloletému nezaopatrenému dieťaťu B. N., nar. XY v zákonom zastúpení L. N., nar. XY, bytom Z., uložená povinnosť vrátiť opakovaný príspevok dieťaťu v celkovej sume 411 eur do 15 dní odo dňa právoplatnosti rozhodnutia na účet Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Michalovce.

Z odôvodnenia rozsudku Krajského súdu v Košiciach vyplýva, že opakovaný príspevok dieťaťu sa nepochybne vyplácal žalobkyni vo vyššej sume než jej patrilo, preto je irelevantné, či to bolo spôsobené postupom správneho orgánu, ako to uvádza žalobkyňa. Takisto je nepodstatné, či žalobkyňa vyplatený opakovaný príspevok použila na určený účel, pretože v danom prípade nešlo o výživné a teda ani nie je možné v prejednávanej veci použiť ustanovenia vzťahujúce sa k tomuto inštitútu.

Rozsudok krajského súdu napadla včas podaným odvolaním žalobkyňa, ktorá namieta, že prvostupňovému súdu uviedla, že netrvá na nariadení pojednávania, ak jej žalobe bude v celom rozsahu

vyhovené, avšak súd prvého stupňa pojednávanie nenariadil napriek tomu, že žalobe nevyhovел. Žalobkyňa preto má za to, že prvostupňový súd jej odňal možnosť konať pred súdom a tiež neúplne zistil skutkový stav veci, na základe čoho dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam. Uvádza, že poberateľka príspevku - žalobkyňa, poberala príspevok na mal. B. N. podľa rozhodnutí vydaných ÚPSVáR Michalovce a podľa pokynov úradu predkladala potrebné - vyžiadané podklady, ktoré vyhodnocoval ÚPSVáR. Žalobkyňa ďalej uvádza, že platiteľ - ÚPSVáR Michalovce ako účastník konania o zvýšení výživného v postavení kolízneho opatrovníka musel mať o predmetnom rozsudku vedomosť a podľa rozhodnutia súdu urobiť také opatrenia, aby nedochádzalo k preplatkom. Žalobkyni teda podľa jej názoru nevznikla povinnosť oznamovať rozhodnutia súdu, poukazujúc na § 34 ods. 6 zákona o správnom konaní. Správny orgán sa zúčastnil rozhodovania o zvýšení výživného a súhlasil s tým, aby zvýšenie nastalo až právoplatnosťou rozsudku. O odvolaní rozhodol Krajský súd v Košiciach bez nariadenia pojednávania tak, že zmenil prvostupňový rozsudok tak, že zvýšené výživné stanovil od 01.01.2012, t.j. odo dňa predchádzajúceho vyhláseniu prvostupňového rozsudku. Žalobkyňa nemala možnosť tento stav ovplyvniť. Nestotožňuje sa ani s názorom prvostupňového súdu o vrátení spotrebovaného výživného. Príspevok sa poskytuje najmä na výživu maloletého dieťaťa a spotrebované výživné sa nevracia. Na podklade uvedených argumentov potom žalobkyňa žiadala prvostupňový rozsudok zmeniť tak, že sa napadnuté rozhodnutie žalovaného zrušuje a vec sa vracia na ďalšie konanie správneho orgánu, prípadne prvostupňový rozsudok zrušiť a vec vrátiť Krajskému súdu v Košiciach na ďalšie konanie.

Vo vyjadrení k odvolaniu uvádza žalovaný, že žalobkyňa vedela o povinnosti nahlásiť akúkoľvek zmenu, resp. rozhodujúcu skutočnosť, ktorá má vplyv na opakovaný príspevok dieťaťu zverenému do náhradnej starostlivosti. Išlo o povinnosť zákonného zástupcu maloletej, nie pracovníčok žalovaného, resp. správneho orgánu prvého stupňa. K námietke žalobkyne o rozhodnutí súdu bez nariadenia pojednávania postupoval súd zákonne, keď žalobkyňa zastúpená advokátom sa jasne vyjadrila, že žiada, aby krajský súd rozhodol rozsudkom vo veci bez nariadenia pojednávania. Súd správne neprihliadol na podmienku žalobkyne, nakoľko táto nemá oporu v platnej právnej úprave. Neúčastou žalobkyne na pojednávaní nedošlo k nedostatočnému zisteniu skutkového stavu, keďže súdy v správnom súdnictve na pojednávaní nevykonávajú ďalšie dôkazy, ale preskúmávajú zákonnosť rozhodnutí na základe žaloby. Žalovaný zdôrazňuje, že žalobkyňa sama žiadala o spätné určenie výživného. Napriek tomu však skutočnosť, že žalobkyňa včas neoznámila rozhodné skutočnosti, nemalo dosah na napadnuté rozhodnutie. Je nesporné, že oprávnenej osobe zastúpenej žalobkyňou bol opakovaný príspevok poskytovaný preddavkovo vo vyššej sume ako jej patril, preto je povinná vrátiť rozdiel medzi skutočne poskytnutou sumou a sumou, ktorá jej podľa zákona patrila. Závery súdu obsiahnuté v rozsudku sú podľa názoru žalovaného v súlade so zisteným skutkovým stavom a právny názor prvostupňového súdu je správny, preto žalovaný navrhuje napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdiť.

Podľa § 492 ods. 2 Správneho súdneho poriadku (ďalej len „SSP“) odvolacie konania podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov.

V súlade s ustanovením § 492 ods. 2 SSP sa odvolací súd v konaní riadil ustanoveniami OSP.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP) preskúmal napadnutý rozsudok bez nariadenia pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 OSP a dospel k záveru, že rozsudok krajského súdu je potrebné zrušiť a vec vrátiť prvostupňovému súdu na ďalšie konanie.

Podľa § 250f ods. 1 OSP súd môže rozhodnúť o žalobe bez pojednávania rozsudkom, ak to účastníci konania zhodne navrhli alebo ak s tým súhlasia a nie je to v rozpore s verejným záujmom.

Podľa § 250g ods. 1 OSP ak nedôjde k vybaveniu žaloby spôsobom uvedeným v § 250f, predvolá predseda senátu na pojednávanie účastníkov; naň si môže vyžiadať potrebné podklady, prípadne aj ďalšie písomné vyjadrenia účastníkov.

Podľa § 42a ods. 1 OSP sudca alebo poverený zamestnanec súdu uznesením vyzve účastníka, aby

nesprávne, neúplné alebo nezrozumiteľné podanie doplnil alebo opravil v lehote, ktorú určí, ktorá nemôže byť kratšia ako desať dní. V uznesení uvedie, ako treba opravu alebo doplnenie vykonať. Ak ide o podanie, ktoré by mohlo byť podľa svojho obsahu návrhom na začatie konania, odošle súd uznesenie do 60 dní od doručenia takéhoto podania.

Výzvou zo dňa 11. októbra 2013 prvostupňový súd vyzval žalobkyňu prostredníctvom jej právneho zástupcu, aby sa vyjadrila, či súhlasí s prejednaním veci bez nariadenia pojednávania. Prípisom „Oznámenie“ zo dňa 30. októbra 2013 žalobkyňa oznámila súdu, že „súhlasí vo veci rozhodnúť v zmysle podanej žaloby bez nariadenia pojednávania“. Prvostupňový súd rozhodol v predmetnej veci bez pojednávania tak, že žalobu zamietol.

Odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie taký nežiaduci postup súdu v prejednávanej veci, ktorým súd účastníkovi konania znemožní realizáciu tých práv, ktoré mu priznáva Občiansky súdny poriadok za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

Pri preskúvaní zákonnosti rozhodnutí správnych orgánov môže súd konajúci o žalobe rozhodnúť vo veci bez nariadenia pojednávania, ak sú v prejednávanej veci kumulatívne splnené dve podmienky, a sice návrh/súhlas účastníkov s takýmto postupom a skutočnosť, že absencia pojednávania nie je rozporná s verejným záujmom. Pokiaľ je akákoľvek pochybnosť o splnení oboch podmienok, nesmie súd bez nariadenia pojednávania rozhodovať. Za prejav súhlasu s prejednaním veci bez nariadenia pojednávania možno považovať len bezvýhradný súhlas s takým prejednaním veci. Pokiaľ žalobkyňa prvostupňovému súdu na jeho výzvu oznámila, že „súhlasí vo veci rozhodnúť v zmysle podanej žaloby bez nariadenia pojednávania“, také vyjadrenie nie je dostatočné pre záver, že sú splnené podmienky na postup podľa § 250f ods. 1 OSP. Žalobkyňa svoj súhlas de facto podmienila úspechom v konaní. Prvostupňový súd preto mohol postupom podľa § 42a ods. 1 OSP pochybnosti odstrániť alebo nariadiť pojednávanie. Pokiaľ však rozhodol vo veci bez nariadenia pojednávania napriek tomu, že žalobkyňa na takéto rozhodnutie dala iba podmienený súhlas (na ktorý, ako bolo vyššie uvedené, nesmie súd prihliadať), odňal žalobkyňu možnosť konať pred súdom.

Z pripojeného spisu prvostupňového súdu, ako aj administratívneho spisu žalovaného vyplýva, že rozhodnutím Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Michalovce, odbor sociálnych vecí a rodiny č. MI1/OŠSD/SOC/2013/28566-005 zo dňa 17. mája 2013 bola oprávnenej osobe, maloletému nezaopatrenému dieťaťu: N. B., nar. XY v zákonnom zastúpení: N. L., nar. XY, bytom Z., podľa § 10 ods. 2 a § 5 ods. 3 zákona č. 627/2005 Z.z. uložená povinnosť vrátiť opakovaný príspevok dieťaťu v celkovej sume 411 eur do 15 dní odo dňa právoplatnosti rozhodnutia na účet Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Michalovce. Proti tomuto rozhodnutiu sa žalobkyňa odvolala, pričom žalovaný - Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny, odbor štátnych sociálnych dávok rozhodnutím zo dňa 17. júla 2013 č. UPS/US1/SSVOSSD/BEZ/2013/14333 prvostupňové rozhodnutie potvrdil. Preskúmanie zákonnosti tohto rozhodnutia žiadala žalobkyňa žalobou podanou na prvostupňovom súde dňa 22. augusta 2013.

Podľa § 45 ods. 1 zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine (ďalej len „zákon o rodine“) ak to vyžaduje záujem maloletého dieťaťa, súd môže zveriť maloleté dieťa do náhradnej osobnej starostlivosti. Osobou, ktorej možno maloleté dieťa takto zveriť, sa môže stať len fyzická osoba s trvalým pobytom na území Slovenskej republiky, ktorá má spôsobilosť na právne úkony v plnom rozsahu, osobné predpoklady, najmä zdravotné, osobnostné a morálne, a spôsobom svojho života a života osôb, ktoré s ňou žijú v domácnosti, zaručuje, že bude náhradnú osobnú starostlivosť vykonávať v záujme maloletého dieťaťa. Osobe, ktorá nezabezpečuje osobnú starostlivosť o svoje maloleté dieťa z dôvodu, že jej bolo zo starostlivosti odňaté rozhodnutím súdu, nemožno v čase trvania odňatia dieťaťa zveriť maloleté dieťa do náhradnej osobnej starostlivosti na čas trvania odňatia dieťaťa.

Podľa § 45 ods. 3 zákona o rodine v rozhodnutí súd vymedzí osobe, ktorej bolo maloleté dieťa zverené do náhradnej osobnej starostlivosti, jej rozsah práv a povinností k maloletému dieťaťu.

Podľa § 31 ods. 1 zákona o rodine rodičia zastupujú maloleté dieťa pri právnych úkonoch, na ktoré nie

je spôsobilé.

Ako žalobkyňa je v celom súdnom konaní označená L. N., nar. XY, bytom Z., avšak účastníčkou správneho konania bolo maloleté nezaopatrené dieťa B. N., nar. XY, zastúpená L. N.. Rozsudkom Okresného súdu Michalovce sp. zn. 14P/477/2005 zo dňa 20.04.2006 bola mal. B. N. zverená do náhradnej osobnej starostlivosti manželom L. a V. N., ktorým súd rozsah práv a povinností vymedzil tak, že sú povinní vykonávať osobnú starostlivosť o maloleté dieťa v rovnakom rozsahu, ako ju vykonávajú rodičia. Právo zastupovať maloleté dieťa a spravovať jeho majetok majú iba v bežných veciach. Uvedeným rozsudkom okresného súdu sa L. N. stala zákonnou zástupkyňou mal. B. N., nemožno však opomenúť, že aj zákonný zástupca ak koná za zastúpeného, koná v jeho, nie vo vlastnom mene. Osobou oprávnenou podať žalobu podľa druhej hlavy piatej časti OSP je iba osoba, ktorá o sebe tvrdí, že ako účastník správneho konania bola rozhodnutím a postupom správneho orgánu ukrátená na svojich právach. Účastníkom správneho konania bola iba mal. B. N..

Najvyšší súd Slovenskej republiky, vzhľadom na vyššie uvedené, napadnutý rozsudok krajského súdu podľa § 221 ods. 1 písm. f) a ods. 2 OSP zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a rozhodnutie.

Bude povinnosťou prvostupňového súdu po vrátení veci na ďalšie konanie nariadiť vo veci pojednávanie, na ktoré predvolá účastníkov a tiež postupom podľa § 42a ods. 1 OSP odstrániť pochybnosti o osobe žalobcu. V novom rozhodnutí vo veci rozhodne znovu o náhrade trov konania, vrátane trov odvolacieho konania (§ 224 ods. 3 OSP v spojení s § 246c ods. 1 O.s.p.)

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.